

Bouwstoffenbesluit

Op 1 juli 1999 is het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming (verkort: Bouwstoffenbesluit) volledig in werking getreden. Dit besluit, dat steunt op de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater en de Wet Bodembescherming, heeft consequenties voor werken uitgevoerd in de B&U-sector. Deze brochure biedt een toelichting op de relatie tussen het Bouwstoffenbesluit en voornoemde sector. Tevens wordt uiteen gezet met welke aspecten van Bouwstoffenbesluit rekening gehouden dient te worden bij het opstellen van een bestek aan de hand van de STABU-systematiek.

Bouwstoffenbesluit

1. Bouwstoffenbesluit
 - 1.1 Doelstelling Bouwstoffenbesluit
 - 1.2 Werkingsgebied van het Bouwstoffenbesluit
 - 1.3 Gebruik en gebruiker van bouwstoffen
 - 1.4 Bouwstof in de zin van het Bouwstoffenbesluit
 - 1.5 Bevoegd gezag
2. De toepassing van bouwstoffen
 - 2.1 Milieubescherming
 - 2.2 Verbod op gebruik
 - 2.3 Meldingsplicht
 - 2.4 Minimum hoeveelheden
 - 2.5 Isolatiemaatregelen
 - 2.6 Verwijderen van de bouwstof
3. Bewijsmiddelen
 - 3.1 Bewijsmiddelen
 - 3.2 Overige bewijsmiddelen
 - 3.3 Keuringsinstanties
4. De STABU-systematiek
 - 4.1 Bepalingen en werkbeschrijvingen
 - 4.2 Verhouding tot de U.A.V. 1989
5. Informatie over het Bouwstoffenbesluit op Internet
 - 5.1 Tekst Bouwstoffenbesluit; BOKS (Bouwstoffenbesluit Ondersteunend Kennisgebaseerd Systeem)
 - 5.2 Stichting Bouwkwaliteit (SBK)
 - 5.3 VROM
6. Checklist bouwstoffen
 - 6.1 Checklist bouwstoffen

1. Bouwstoffenbesluit

1.1 Doelstelling Bouwstoffenbesluit

Het Bouwstoffenbesluit heeft als doelstelling de bodem en het oppervlaktewater te beschermen tegen verontreinigingen die uit bouwmaterialen (bouwstoffen) kunnen vrijkomen. Deze doelstelling wordt verwezenlijkt door het stellen van eisen aan de milieuhygiënische kwaliteit van in een werk te brengen steenachtige bouwmaterialen, inclusief grond. Bovendien geeft het Bouwstoffenbesluit aan op welke manier deze bouwstoffen mogen worden toegepast in een werk. Onder 'werk' verstaat het Bouwstoffenbesluit grondwerk, wegen- en waterbouwkundig werk of een bouwwerk.

1.2 Werkingsgebied van het Bouwstoffenbesluit

Het Bouwstoffenbesluit geldt uitsluitend voor situaties waarbij bouwmaterialen in toepassingen buiten in contact komen met regenwater, grondwater of oppervlaktewater. Het besluit is niet van toepassing op bouwmaterialen die binnen in een gebouw worden gebruikt. Het gevaar van uitloging naar de bodem hetzij het oppervlaktewater is dan immers niet aanwezig. Het bouwstoffenbesluit heeft zowel betrekking op primaire materialen als op secundaire materialen. Met primaire materialen wordt bedoeld op stoffen die direct uit het milieu worden gewonnen met het doel ze in te zetten als bouwstof. Voorbeelden zijn zand, grind en kalksteen en daarvan afgeleide producten zoals beton en betonproducten. Met secundaire materialen worden stoffen bedoeld die ontstaan als bijproduct bij productieprocessen, zuiveringsprocessen of bij de bewerking van afvalstoffen en die voldoen aan bepaalde eisen zodat ze kunnen worden hergebruikt als bouwstof, zoals materialen vervaardigd uit bouw- en sloopafval. Het werkingsgebied van het bouwstoffenbesluit is dus beperkt tot steenachtige (granulaire) bouwstoffen die buiten worden toegepast.

1.3 Gebruik en gebruiker van bouwstoffen

De regels van het Bouwstoffenbesluit zijn gericht tot degene (natuurlijke persoon of rechtspersoon) die een bouwstof gebruikt. Het Bouwstoffenbesluit verstaat onder het gebruik of het gebruiken van een bouwstof iedere activiteit waarbij steenachtige bouwstoffen op of in de bodem of in het oppervlaktewater worden gebracht en vervolgens daar worden gehouden met het oog op de realisering, hetzij de instandhouding van een werk. De gebruiker van de bouwstof is degene die zelf, op zijn eigen kosten de bouwstof aanbrengt in het werk of diegene die opdracht geeft om op zijn kosten een bouwstof in een werk aan te brengen. Wanneer een bouwstof in het werk is aangebracht en in het werk wordt gehouden dan wordt de eigenaar van de bouwstof als gebruiker aangemerkt. Gesteld kan derhalve worden dat in veel gevallen de opdrachtgever van een werk respectievelijk de eigenaar van het voltooide werk verantwoordelijk is voor naleving van de regels van het Bouwstoffenbesluit. Dientengevolge zal de opdrachtgever in het projectbestek bepalingen opnemen die hem de garantie geven dat de toe te passen bouwstoffen in een werk niet in strijd zijn met het Bouwstoffenbesluit.

1.4 Bouwstof in de zin van het Bouwstoffenbesluit

Het Bouwstoffenbesluit verstaat onder de term 'bouwstof' als zodanig materiaal in de hoedanigheid waarin het is bestemd om in een werk te worden gebruikt en waarin de totaalgehalten aan silicium, calcium of aluminium tezamen meer dan 10 % (m/m) van dat materiaal bedragen. Het Bouwstoffenbesluit heeft betrekking op bouwstoffen als eindproduct en niet op de componenten waaruit zij zijn samengesteld. Wordt klei gebruikt voor de productie van bakstenen dan richt het Bouwstoffenbesluit zich tot die bakstenen. Hetzelfde geldt ten aanzien van beton dat in een mixer op bouwplaats wordt afgeleverd. Het besluit richt zich op de betonmortel zoals deze in het werk wordt gebracht en niet op een toetsing van de bestanddelen waaruit het beton is samengesteld bij het productiebedrijf.

Bouwstoffen worden aan de hand van de kwaliteit en de beoogde toepassing binnen het Bouwstoffenbesluit in verschillende typen respectievelijk categorieën ingedeeld. De categorie waar een bouwstof in valt bepaalt of, en zo ja op welke manier de bouwstof toegepast mag worden. Het Bouwstoffenbesluit maakt onderscheid tussen gebruik van bouwstoffen op of in de bodem en gebruik in oppervlaktewater. Bij het gebruik van verschillende bouwstoffen op verschillende plaatsen moet aan verschillende gebruiksvoorschriften worden voldaan. Het Bouwstoffenbesluit kent de volgende typen respectievelijk categorieën:

- vormgegeven bouwstof: bouwstof met een volume per kleinste eenheid van tenminste 50 cm³, die onder normale omstandigheden een duurzame vormvastheid heeft;
- niet-vormgegeven bouwstof: bouwstof, niet zijnde een vormgegeven bouwstof;
- grond: niet-vormgegeven bouwstof met een vaste structuur, die van natuurlijke oorsprong is, niet door de mens is geproduceerd en onderdeel van de Nederlandse bodem kan uitmaken;
- schone grond: grond die geen van de samenstellingswaarden voor anorganische en organische stoffen, zoals aangegeven in bijlage I van het Bouwstoffenbesluit overschrijdt.
- categorie 1-bouwstof: bouwstof die:
 - 1°. geen van de samenstellingswaarden voor organische stoffen en, in geval het grond betreft, tevens geen van de samenstellingswaarden voor anorganische stoffen, zoals aangegeven in bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit, overschrijdt en
 - 2°. op zodanige wijze wordt gebruikt dat, ook indien geen isolatiemaatregelen worden genomen, geen van de immissiewaarden voor anorganische stoffen, zoals aangegeven in bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit, wordt overschreden;
- categorie 2-bouwstof: bouwstof die:
 - 1°. geen van de samenstellingswaarden voor organische stoffen en, in het geval het grond betreft, tevens geen van de samenstellingswaarden voor anorganische stoffen, zoals aangegeven in bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit, overschrijdt, en
 - 2°. op zodanige wijze wordt gebruikt dat, slechts indien isolatiemaatregelen worden genomen, geen van de immissiewaarden voor anorganische stoffen, zoals aangegeven in bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit, wordt overschreden;
- bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat: bouwstof die geheel gedeeltelijk is samengesteld uit granulaat, verkregen door het breken of frezen van teerhoudend asfalt en die:

- 1°. van de samenstellingswaarden voor organische stoffen, zoals aangegeven in bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit, uitsluitend één of meer van de waarden voor polycyclische aromatische koolwaterstoffen overschrijdt, en
- 2°. op zodanige wijze wordt gebruikt dat geen van de immissiewaarden voor anorganische stoffen, zoals aangegeven in bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit, wordt overschreden;
- avi-bodemas: bodemas die resteert na verbranding van huishoudelijke afvalstoffen of bedrijfsafvalstoffen, als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer, in een inrichting, behorende tot de categorie, genoemd onder 28.4, onder e, onder 1° en 2°, van bijlage I van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer.

1.5 Bevoegd gezag

In het kader van de handhaving van het Bouwstoffenbesluit wordt in dit besluit op meerdere plaatsen de term bevoegd gezag gebruikt. De term bevoegd gezag doelt op de in de onderhavige situatie bevoegde overheidsinstantie. Het bevoegde gezag is het aangewezen overheidsorgaan om op de hoogte te worden gesteld van het voornemen om bouwstoffen (in de betekenis van het Bouwstoffenbesluit) in het werk te gebruiken.

Voor zover bouwstoffen niet in het oppervlaktewater worden aangebracht zijn burgemeester en wethouders van de gemeente waar de bouwstoffen worden gebruikt, in de regel het bevoegde gezag. Door zijn deskundigheid, verworven bij de uitvoering van de Woningwet en de milieuwetgeving, in de gevallen waar geen oppervlaktewaterbeheer aan de orde is, is B&W als gemeentebestuur het meest voor de hand liggende uitvoerende overheidsorgaan. De waterkwaliteitsbeheerder is als bevoegd gezag aangewezen indien bouwstoffen worden gebruikt in het oppervlaktewater.

Indien sprake is van het gebruiken van bouwstoffen bij het bouwen van bouwwerken als bedoeld in artikel 1, onder a, van de Woningwet zijn burgemeester en wethouders van de gemeente waar het betreffende gebruik plaatsvindt, altijd het bevoegd gezag. In de situaties dat in oppervlaktewater een bouwwerk wordt aangelegd, waarvoor een vergunning krachtens de Woningwet is vereist, is uiteraard B&W het bevoegde gezag voor de bouwvergunning. In die gevallen is echter de waterkwaliteitsbeheerder in het kader van het onderhavige besluit het bevoegd gezag met betrekking tot het gebruiken van bouwstoffen.

Het Bouwstoffenbesluit volgt verder de in de Wet milieubeheer neergelegde bevoegdheidsverdeling, voor de gevallen waarin geen sprake is van gebruik van bouwstoffen in het oppervlaktewater of gebruik van bouwstoffen bij het bouwen van bouwwerken als bedoeld in artikel 1, onder a, van de Woningwet en het gebruik van bouwstoffen overigens plaats vindt binnen een inrichting die is aangewezen krachtens artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer. Hoofddregel in het kader van de Wet milieubeheer is dat burgemeester en wethouders van de gemeente bevoegd zijn op de aanvraag voor een Wet milieubeheer-vergunning (Wm-vergunning) te beschikken. In het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (Ivb) zijn de categorieën van inrichtingen aangegeven waarvoor niet de gemeente, maar gedeputeerde staten dan wel de Minister van VROM bevoegd zijn de Wm-vergunning te verlenen. Een en ander brengt met zich dat gedeputeerde staten of de Minister van VROM in bepaalde gevallen de rol van bevoegd gezag in het kader van dit besluit vervullen.

2. De toepassing van bouwstoffen

2.1 Milieubescherming

De milieubescherming die het Bouwstoffenbesluit beoogt bestaat in eerste instantie uit het verbod om bouwstoffen in of op de bodem toe te passen in het geval ze bepaalde samenstellingswaarden of bepaalde immissiewaarden overschrijden. Bovendien mogen bepaalde bouwstoffen pas worden gebruikt indien de samenstelling of immissie daarvan door een door onze Ministers bepaalde instantie is bepaald. Vervolgens verplicht het Bouwstoffenbesluit inzake het gebruik van bepaalde bouwstoffen de toepassing van minimum hoeveelheden aaneensluitend in het werk zodat deze bouwstoffen op een later tijdstip te localiseren zijn.

Ten tweede wordt van de gebruiker van bouwstoffen binnen het kader van het Bouwstoffenbesluit een actief beheer verwacht, middels:

- het melden aan het bevoegd gezag van het voornemen om een bouwstof op of in de bodem te gebruiken;
- het voorkomen van vermenging van de in het Bouwstoffenbesluit bedoelde bouwstoffen met de onderliggende bodem;
- het ervoor zorgdragen dat de bouwstof kan worden verwijderd;
- het ervoor zorgdragen dat de bouwstof wordt verwijderd, in geval het deel van het werk waarvan de bouwstof deel uitmaakt wordt verwijderd (nb.: het Bouwstoffenbesluit kent hierop uitzonderingsgevallen).

2.2 Verbod op gebruik

Het Bouwstoffenbesluit stelt een grens ten aanzien van de samenstelling en de immissie van bouwstoffen. Indien een bouwstof deze grens overschrijdt, dan mag deze niet worden gebruikt. Categorie 1- en categorie 2-bouwstoffen vallen onder deze grens. Gebruik van deze bouwstoffen is toegestaan onder voorwaarde dat de toepasselijke voorschriften van het besluit, zoals in dit informatieblad beschreven, worden nageleefd.

2.3 Meldingsplicht

Ter handhaving van het Bouwstoffenbesluit dient het bevoegde gezag op de hoogte te worden gesteld van het voornemen om bouwstoffen (in de betekenis van het Bouwstoffenbesluit) in het werk te gebruiken. Zodoende is gewaarborgd dat het bevoegd gezag op tijd en in voldoende mate op de hoogte is van het gebruik van de desbetreffende bouwstoffen. Indien bouwstoffen alleen mogen worden gebruikt wanneer isolatiemaatregelen worden genomen, kan het bevoegd gezag vanwege de melding deze maatregelen bovendien tijdig beoordelen. De meldingsregeling geldt ten aanzien van het voorgenomen gebruik op of in de bodem van categorie 2-bouwstoffen, alsmede voor grond die behoort tot de categorie 1- of 2-bouwstoffen. Het Bouwstoffenbesluit bepaalt het tijdstip waarop de melding aan het bevoegd gezag dient te worden gedaan. Doorgaans valt dit tijdstip samen met het moment waarop de aanvraag van de bouwvergunning wordt gedaan. In het geval dat benodigde gegevens op dit moment nog niet beschikbaar zijn, staat het Bouwstoffenbesluit toe dat deze op een later tijdstip worden overlegd aan het bevoegd gezag.

2.4 Minimum hoeveelheden

Indien grond wordt gebruikt die behoort tot de categorie 1-bouwstoffen, wordt een actieve rol verwacht van de gebruiker. Grond is in vergelijking tot andere bouwstoffen moeilijk te onderscheiden van de onderliggende bodem. Dergelijke grond moet daarom in een hoeveelheid van tenminste 50m³ in een werk worden gebruikt, teneinde te waarborgen dat de grond terugneembaar en daadwerkelijk verwijderbaar is. Soms is het wenselijk een grotere minimumhoeveelheid voor te schrijven. Hiertoe kan het bevoegde gezag een nadere eis stellen aan de gebruiker. Voor het gebruik op of in de bodem van categorie 2-bouwstoffen en Avi-bodemas/ bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat

(ook wel 'bijzondere categorie-bouwstoffen' genoemd) geldt dat grote aaneengesloten hoeveelheden moeten worden gebruikt in een werk. Dit staat in verband met het kunnen voldoen aan de isolatievoorschriften die het Bouwstoffenbesluit bevat. Voornoemde bouwstoffen mogen volgens het besluit dan ook slechts in minimumhoeveelheden van 10.000 ton en bij funderingslagen in de wegenbouw in minimumhoeveelheden van 1.000 ton aaneensluitend, dus zonder onderbrekingen in een werk worden gebruikt. Hierbij worden leidingwerken, voegen en dergelijke niet als onderbrekingen beschouwd. Voor de bijzondere categorie avi-bodemas geldt altijd een minimumhoeveelheid van 10.000 ton.

Deze beperkingen zijn door de wetgever ingevoerd uit een oogpunt van beheersbaarheid en sluiten aan bij de in de praktijk gangbare hoeveelheden. Indien dergelijke werken worden uitgebreid met minder materiaal dan de hiervoor genoemde 10.000 respectievelijk 1.000 ton, wordt deze uitbreiding bij de oorspronkelijke hoeveelheid opgeteld. De voorschriften met betrekking tot minimumhoeveelheden gelden ook voor het gebruik van bouwstoffen in het oppervlaktewater. De waterkwaliteitsbeheerder brengt aan een Wvo (Wet verontreiniging oppervlaktewateren)-vergunning daarnaast ook een beperking aan met betrekking tot de maximaal te gebruiken hoeveelheid.

2.5 Isolatiemaatregelen

Het Bouwstoffenbesluit schrijft ten aanzien van het gebruik op of in de bodem van bouwstoffen anders dan categorie 1-bouwstoffen voor, dat er isolatiemaatregelen getroffen moeten worden met daarbij behorende beheers- en controlematregelen. Artikel 14 van het Bouwstoffenbesluit geeft een opsomming van deze maatregelen. Zo wordt ondermeer bepaald dat de afstand tussen de gebruikte bouwstoffen en de gemiddeld hoogste grondwaterstand, na zetting van de bodem, niet minder dan 0,5 meter mag bedragen. Hiermee wordt beoogd te voorkomen dat verspreiding plaats kan vinden van milieubedreigende stoffen via het grondwater. Voor wat betreft het gebruik van een categorie 2-bouwstof of een bijzondere categorie-bouwstof op of in de bodem dient er tevens een zodanige isolerende afdichting te worden aangebracht, dat praktisch geen contact van de bouwstof met hemelwater kan plaatsvinden. In de praktijk betekent dit dat er een afdichting aan de bovenzijde van de bouwstoffen moet worden aangebracht. De kwaliteit van deze isolerende afdichting dient regelmatig te worden gecontroleerd. Voor de bijzondere categorie-bouwstoffen worden bij ministeriële regeling de in het besluit opgenomen voorschriften inzake een isolerende bovenafdichting op een andere wijze uitgewerkt dan voor categorie 2-bouwstoffen. Hier wordt het Stortbesluit Bodemsaneringen als uitgangspunt genomen voor isolatiemaatregelen. Voor niet-vormgegeven gebruik van vliegafkomstig van elektriciteitscentrales (E-vliegaf) is in het besluit geen bijzondere categorie opgenomen, daar de continuïteit van het huidige hergebruik van E-vliegaf momenteel geen onderwerp van discussie is.

2.6 Verwijderen van de bouwstof

Indien een werk zijn functie verliest, dan staat de eigenaar ervan voor de keuze het te slopen of anderszins te blijven beheren en onderhouden. Indien hij het niet sloopt zal hij het moeten blijven beheren en onderhouden. Immers, alleen zo zal hij kunnen voldoen aan zijn verplichtingen om de bouwstoffen in het werk niet te vermengen met de (water)bodem en om die bouwstoffen te allen tijde te kunnen verwijderen. De eigenaar kan er ook voor kiezen om slechts een gedeelte van het werk te verwijderen. Het gedeelte dat blijft bestaan zal hij alsdan moeten blijven beheren en onderhouden. Het Bouwstoffenbesluit bepaalt niet alleen dat een gebruikte bouwstof kan worden verwijderd maar ook wordt verwijderd in het geval het deel van het werk waarvan de bouwstof deel uitmaakt wordt verwijderd. Een categorie 1-bouwstof wordt niet verwijderd, indien het verwijderen van die bouwstof tot een grotere aantasting van de bodem ter plaatse van die bouwstof leidt dan het niet verwijderen van die bouwstof. In het kader van de verlening van een sloopvergunning op grond van de Woningwet, kan de hier aan de orde zijnde verplichting tot het verwijderen van bouwstoffen die deel uitmaken van het te slopen bouwwerk, ter sprake komen. De verwijderingsplicht rust op de eigenaar van de

bouwstoffen (de eigenaar van het werk). Indien het werk van eigenaar wisselt, komt de verplichting op de nieuwe eigenaar te rusten.

3. Bewijsmiddelen

3.1 Bewijsmiddelen

Op grond van het Bouwstoffenbesluit dient de gebruiker van een bouwstof over gegevens te beschikken met betrekking tot de samenstelling van die bouwstof en de te verwachten immissie als gevolg van het gebruik van die bouwstof. Voor vrijwel alle bouwstoffen waarvan de toepassing van tevoren gemeld moet worden, worden de gegevens over samenstelling en immissie met die melding meegezonden. Het gaat hier om categorie 1-grond, alle categorie 2-bouwstoffen en bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat (alleen voor de bijzondere categorie avi-bodemas behoeven geen gegevens over de samenstelling en immissie te worden verstrekt). Voor de overige categorie 1-bouwstoffen kan het bevoegd gezag bedoelde gegevens zo nodig tot vijf jaar na het aanbrengen van de bouwstof bij de gebruiker opvragen. In feite houdt deze verplichting in dat de gebruiker aantoont of kan aantonen dat hij een categorie 1-bouwstof of een categorie 2-bouwstof toepast. Het bewijs omtrent de kwaliteit van de bouwstof - voor wat betreft de immissie in relatie tot de wijze van gebruik- kan de gebruiker aan het bevoegd gezag leveren met behulp van een:

- erkende kwaliteitsverklaring;
- partijkeuring.

Erkende kwaliteitsverklaringen

Het bewijs omtrent de kwaliteit van een bouwstof voor wat betreft de immissie in relatie tot de wijze van gebruik, kan de gebruiker leveren door het overleggen van een op basis van certificering van het product afgegeven kwaliteitsverklaring. Het bevoegd gezag is gehouden om een erkende kwaliteitsverklaring als voldoende bewijs, dat voldaan is aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit, te accepteren. Een kwaliteitsverklaring in de zin van het Bouwstoffenbesluit is een schriftelijk bewijs waaruit blijkt dat de bouwstof waarvoor de verklaring is afgegeven (indien gebruikt op de in de verklaring aangegeven wijze), geacht kan worden te voldoen aan de eisen die in het Bouwstoffenbesluit aan (het gebruik van) bouwstoffen zijn gesteld wat betreft samenstelling en immissie. De kwaliteitsverklaring dient door de Minister van VROM en de Minister van V en W te zijn erkend. Bij de erkenning worden de ministers geadviseerd door de Stichting Bouwkwiteit (SBK). Deze controleert of in een kwaliteitsverklaring de aansluiting met dit besluit op correcte wijze is gelegd. SBK houdt een overzicht bij van erkende kwaliteitsverklaringen.

De kwaliteitsverklaringen worden afgegeven door een door de Minister van VROM en de Minister van V en W aangewezen certificeringsinstelling. Dit zal doorgaans een door de Raad voor de certificatie (RVC) erkende instelling zijn. Aan de kwaliteitsverklaring ligt een beoordelingsrichtlijn (BRL) ten grondslag die voor een bepaald type product regelt hoe de certificering plaats moet vinden. In deze BRL die ook de grondslag is voor de kwaliteitsverklaring in het kader van het Bouwstoffenbesluit, zal steeds zijn vastgelegd dat de voorschriften van dit besluit deel uitmaken van het toetsingskader dat bij de beoordeling van de bouwstof wordt gehanteerd. In de kwaliteitsverklaring wordt de wijze van gebruik beschreven, die leidt tot de in de verklaring aangegeven kwaliteit van de bouwstof (categorie-indeling). Degene die een bouwstof gaat toepassen waarvoor een kwaliteitsverklaring is afgegeven, zal dus de in de verklaring bedoelde wijze van gebruik moeten volgen, omdat alleen dan vast staat dat de gebruikte bouwstof op het punt van de immissie zal voldoen aan de eisen van het besluit.

Typen kwaliteitsverklaringen

- Het productcertificaat (met KOMO- of NL BSB- beeldmerk);
- Het attest (met KOMO-woordmerk);
- Het attest met productcertificaat (met KOMO- of KOMO-instal beeldmerk);
- Het procescertificaat (met KOMO- of NL BSB- beeldmerk);
- Het kwaliteitssysteemcertificaat (met KOMO -beeldmerk).

In alle gevallen geeft de toevoeging van het woord- of beeldmerk KOMO of NL BSB aan dat het een kwaliteitsverklaring in de bouw betreft: een kwaliteitsverklaring die in overeenstemming is met de door de Stichting Bouwkwiteit verzorgde ordening van kwaliteitsverklaringen.

Productcertificaat

Een productcertificaat is: een verklaring van een onafhankelijk instituut dat het product met dit certificaat voldoet aan de technische specificatie zoals opgenomen in het certificaat. In relatie tot het Bouwstoffenbesluit wordt in het productcertificaat een uitspraak gedaan over de eigenschappen van een bouwstof ter zake van samenstelling en uitloging. Op zichzelf betekent het productcertificaat nog niet dat de bouwstof in alle gevallen en in elke toepassing aan de voorschriften van het Bouwstoffenbesluit zal voldoen. Hiertoe is immers ook een toets vereist van de specifieke toepassing in relatie tot de immissie-eisen van het besluit. Een bouwstof waarvoor binnen het kader van het Bouwstoffenbesluit een productcertificaat dienst kan doen is schone grond.

(Attest-met-)Productcertificaat

Een attest is een document dat verklaart dat de eigenschappen van een bouwdeel in overeenstemming zijn met bepaalde eisen die worden gesteld aan bouwwerken, mits het bouwdeel op een voorgeschreven wijze wordt vervaardigd en toegepast met gebruikmaking van producten met voorgeschreven specificaties. Het attest wordt derhalve doorgaans gecombineerd met een productcertificaat. In relatie tot het Bouwstoffenbesluit wordt in het attest aangegeven dat een bouwstof met een bepaalde in het productcertificaat beschreven samenstelling en uitloging, indien toegepast zoals in het attest beschreven, voldoet aan de samenstellings- en immissie-eisen van het besluit. Ten opzichte van een productcertificaat sec heeft het attest dus een verdergaande reikwijdte omdat een relatie met de toepassing van de bouwstof in het werk wordt gelegd. Kwaliteitsverklaringen binnen het kader van het Bouwstoffenbesluit zullen derhalve voor een groot deel de vorm hebben van een attest-met-productcertificaat.

Procescertificaat

Een procescertificaat is een verklaring van conformiteit met processpecificaties die bestaan uit verwerkingsvoorschriften.

Kwaliteitcertificaat

Het kwaliteitssysteemcertificaat is een document dat een uitspraak doet over het kwaliteitssysteem van een bedrijf.

NL BSB-certificaat

Het NL BSB-certificaat is een document dat verklaart dat bouwstoffen of bouwproducten alléén voldoen aan de wettelijke eisen van het Bouwstoffenbesluit.

Aan het NL BSB-certificaat ligt een beoordelingsrichtlijn (BRL) ten grondslag.

Partijkeuring

Een partijkeuring volgens de regels van het Besluit kan in de praktijk dienen als voldoende bewijs. Alleen instanties (voornamelijk laboratoria en monsternemers) die door de Minister van VROM en de Minister van V en W zijn aangewezen, mogen de kwaliteit van bouwstoffen officieel onderzoeken (zie 3.3 Keuringsinstanties). De gebruiker kan dus ook een keuringsrapport overleggen dat betrekking heeft op de gehele partij van de bouwstof zoals die in het werk wordt gebruikt. Het keuringsrapport dient te zijn opgesteld overeenkomstig de regels van het Bouwstoffenbesluit.

3.2 Overige bewijsmiddelen

Een gebruiker kan ook trachten op andere manieren dan via een erkende kwaliteitsverklaring aan te tonen dat een bouwstof voldoet aan de eisen van het

Bouwstoffenbesluit. Het is mogelijk dat een eigenaar/opdrachtgever van een werk bijvoorbeeld aannemelijk kan maken aan het bevoegd gezag dat een te gebruiken partij niet afzonderlijk is gekeurd, maar afkomstig is van een grotere partij, die in zijn geheel is gekeurd (conform de eisen genoemd onder 3.1.2. Partijkeuring) en dat derhalve de door hem specifiek gebruikte partijen bouwstof dezelfde kwaliteit hebben als die in het betreffende keuringsrapport is aangegeven. Het is aan het bevoegd gezag om te beoordelen of de kwaliteit van de bouwstof voldoende is aangetoond. Het bevoegd gezag hoeft dit echter niet zonder meer als voldoende bewijs te accepteren; binnen bepaalde redelijke grenzen mag het bevoegde gezag van de gebruiker eisen dat deze andere of meer bewijsstukken overlegt.

3.3 Keuringsinstanties

Keuringsinstanties zoals laboratoria en monsternemers moeten in het kader van het Accreditatieprogramma Bouwstoffenbesluit geaccrediteerd zijn door de Raad van Accreditatie.

Een overzicht van door de Minister van VROM en de Minister van V en W aangewezen geaccrediteerde laboratoria en monsternemers staat op de internetsite

<http://www.minvrom.nl/bouwstoffenbesluit>.

4. De STABU-systematiek

4.1 Bepalingen en werkbeschrijvingen

Artikel 01.02.18 (Keuring van Bouwstoffen) bevat een vrij te kiezen bepaling 02 die het Bouwstoffenbesluit ondervangt. Deze moet worden opgenomen als in het bestek bouwstoffen worden beschreven waarvan het gebruik onder de regels van het Bouwstoffenbesluit valt. In deze bepaling staat dat de aannemer voor deze bouwstoffen een erkende kwaliteitsverklaring moet overleggen of een partijkeuring moet laten verrichten overeenkomstig het Bouwstoffenbesluit. Het bewijsmiddel hiervoor is een certificaat of een keuringsrapport en moet (schriftelijk) aan de directie worden overlegd. Voor deze overlegging moet rekening worden gehouden met de termijnen die het Bouwstoffenbesluit in artikel 11 stelt. Met verschillende (nationale) beoordelingsrichtlijnen (BRL's) wordt het verband gelegd naar de eisen die het Bouwstoffenbesluit stelt. In bouwstofsificaties die onder deze BRL's vallen, zijn kenmerken opgenomen waarmee een kwaliteitsverklaring kan worden verlangd. Er is de volgende keuze uit bewijsmiddelen mogelijk: een KOMO-attest óf een KOMO-(attest-met)-productcertificaat die beide verklaren dat wordt voldaan aan eisen van Bouwbesluit én BouwstoffenBesluit óf alleen een NL-BSB conformiteitsverklaring die verklaard dat wordt voldaan aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit. Zie ook 3.1.

4.2 Verhouding tot de U.A.V. 1989

De U.A.V. 1989 vormen in administratief opzicht de basis voor de STABU-systematiek. In de U.A.V. is een regeling opgenomen met betrekking tot de aanschaf van bouwstoffen. Hierbij zijn verschillende situaties mogelijk:

- kiezen en leveren van benodigde bouwstoffen gebeurt door de aannemer;
- de bouwstoffen worden ter beschikking gesteld door de opdrachtgever;
- de opdrachtgever schrijft de bouwstoffen en eventueel de leverancier daarvan voor.

Paragraaf 5 van de U.A.V. voorziet in een regeling ter zake van de toewijzing van aansprakelijkheid indien, in de bovenstaande situaties, bouwstoffen niet geschikt blijken voor het werk of niet tijdig worden geleverd.

Deze bepalingen van de U.A.V. 1989 treffen als zodanig binnen het kader van het Bouwstoffenbesluit geen doel. Het Bouwstoffenbesluit als wetgevingsproduct richt namelijk zich rechtstreeks tot een geadresseerde, zijnde een natuurlijke persoon of rechtspersoon die een bouwstof gebruikt, en zet daarmee de bovenstaande regeling van de U.A.V. buiten spel.

De rechtstreekse werking van het Bouwstoffenbesluit heeft de volgende consequenties voor de aansprakelijkheid:

- in de fase waarin een bouwstof in een werk wordt aangebracht, is de geadresseerde van het Bouwstoffenbesluit degene die opdracht gaf om op zijn kosten de bouwstof in het werk te aan te brengen. Deze persoon moet dan voldoen aan de in het besluit geschreven voorschriften;
- in geval er geen sprake is van een opdrachtgever maar van iemand die op eigen initiatief en op eigen kosten bouwstoffen in een werk aanbrengt, is die (rechts)persoon verantwoordelijk voor de naleving van de regels van het besluit;
- na de fase waarin de bouwstoffen op of in de bodem of in het oppervlaktewater zijn aangebracht respectievelijk daar worden gehouden, is de eigenaar van de bouwstoffen de geadresseerde van het besluit. Dit zal vrijwel altijd de eigenaar van het werk als geheel zijn, waarin de bouwstoffen

worden gehouden. Dit kan de eerste eigenaar van het werk zijn of zijn rechtsopvolger.

De opdrachtgever/eigenaar van een werk heeft er derhalve belang bij om binnen het kader van het Bouwstoffenbesluit over bewijsmiddelen te beschikken waaruit blijkt dat de in het werk gebruikte bouwstoffen aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit voldoen. In het bestek wordt van de aannemer verlangd dat hij deze bewijsmiddelen aan de opdrachtgever overlegt.

5. Informatie over het Bouwstoffenbesluit op Internet

5.1 Tekst Bouwstoffenbesluit; BOKS (Bouwstoffenbesluit Ondersteunend Kennisgebaseerd Systeem)

<http://www.rws.nl/rws/dww/home/html/menu5/boks.htm>

Op deze site van de Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW) van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat vindt u het programma BOKS. BOKS is het Bouwstoffenbesluit Ondersteunend Kennisgebaseerd Systeem. In BOKS zit een belangrijk deel van het Bouwstoffenbesluit verwerkt. Door het gebruik van BOKS krijgt u de nodige informatie op maat aangeleverd.

BOKS geeft antwoord op de volgende vragen:
is het Bouwstoffenbesluit van toepassing?
welke categorie volgt uit de analyseresultaten?
welke procedure moet worden gevolgd?
wat zijn de toepassingseisen?
waaraan moet een partijkeuring voldoen?
wat is de maximale toepassingshoogte?

De tekst van het Bouwstoffenbesluit is opgenomen in BOKS.
Hierdoor is het ondermeer mogelijk om:

- te zoeken in de tekst van het Bouwstoffenbesluit;
- via de rapportage van BOKS de relevante wetsteksten in te zien en te printen.

De intellectuele rechten van de software zijn eigendom van Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde. De programmatuur mag vrij worden gekopieerd en verspreid. De rechten moeten daarbij ongewijzigd worden vermeld. Het bewerken of laten bewerken van (delen van) de programmatuur voor het verkrijgen van de oorspronkelijke broncode, is verboden.

5.2 Stichting Bouwkwiteit (SBK)

<http://www.bouwkwiteit.nl/>

De Stichting Bouwkwiteit publiceert een overzicht van erkende en nog te erkennen kwaliteitsverklaringen binnen het kader van het Bouwstoffenbesluit.

5.3 VROM

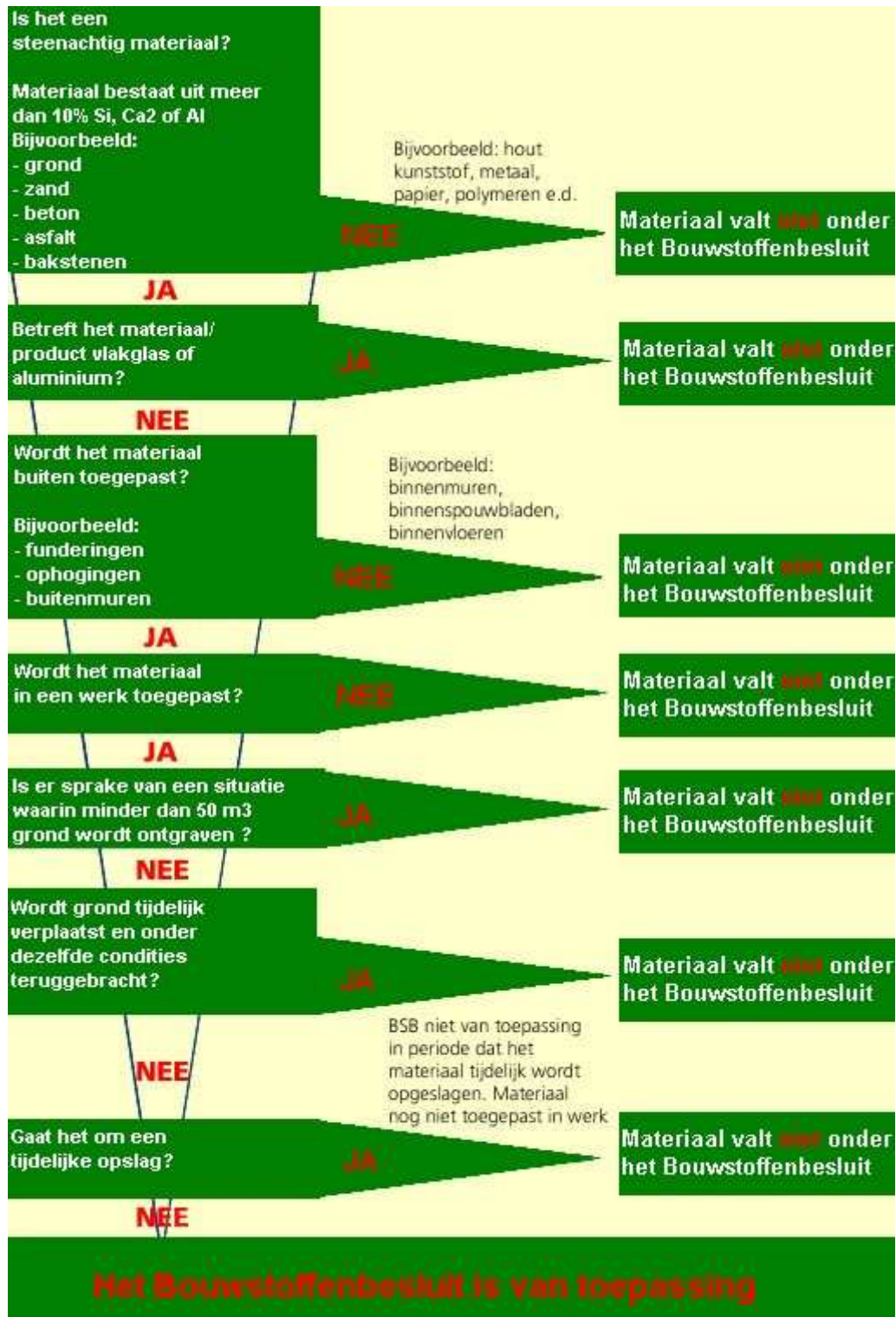
<http://www.minvrom.nl/>

Het ministerie van VROM biedt op haar site onder onderzoek>milieu>bodem actuele informatie omtrent de toepassing van het Bouwstoffenbesluit.

6. Checklist bouwstoffen

6.1 Checklist bouwstoffen

Een vereenvoudigde wijze van controle of het door u gebruikte materiaal onder het Bouwstoffenbesluit valt, is mogelijk door het volgen van bijgaande Checklist.

bron: IWACO zie: www.iwaco.nl